

המציאות בעזה חזקה מכל תוכנית מדינית

written by יוסי אמרוסי | 21.12.2025

בשבוע הבא ייצא ראש הממשלה בנימין נתניהו לפגישה משמעותית במיוחד עם נשיא ארצות הברית דונלד טראמפ. זו אינה עוד פגישה דיפלומטית מן השגרה, אלא מהלך שעשוי להתברר כגורלי. על שולחן הדיונים יונחו שאלות כבדות משקל הנוגעות להמשך המערכה מול איראן, לעתיד חיזבאללה ולמצב בצפון, אך לא פחות מכך גם לשאלת רצועת עזה והדרך שבה ישראל בוחרת להמשיך משלב זה ואילך.

במאמר זה אבקש להתמקד אך ורק בזירה העזתית. עוד לפני כל דיון אסטרטגי יש לומר דבר ברור. על מדינת ישראל להתעקש על השבתו של הלוחם הגיבור רן גואילי בטרם תתקבל כל החלטה מדינית או צבאית נוספת. זהו תנאי מוסרי ולאומי שאין לעקוף. לצד זאת, ככל שאני מעמיק ולומד את המציאות ברצועת עזה, הולכת ומתבהרת בעיניי מסקנה שאינה בהכרח אינטואיטיבית. השארת המצב הקיים ברצועה, לפחות בעת הזו, היא האופציה המועדפת לישראל. היא עדיפה על פני התקדמות לשלב ב של התוכנית האמריקאית, שבמרכזה הצבת כוח רב לאומי שאמור לפרק את חמאס מנשקו ולהוביל למציאות שבה אין חמאס צבאי ואין שלטון חמאס בעזה.

ההנחה הזו, כך יש לומר ביושר, אינה עומדת במבחן המציאות. ישראל מצויה כיום בעמדה אסטרטגית חזקה כפי שלא הייתה שנים רבות. לאחר תקופה ארוכה של הבלגה, של חשש מהסלמה ושל הקפדה על מידתיות, ישראל אימצה במלחמה הזו תדמית של בריון שכונתי במובן האסטרטגי של המונח. זהו מושג שנשמע בוטה, אך יש לו משמעות מרתיעה וברורה. ישראל פועלת מתוך עוצמה, יוזמת, מכה היכן ומתי שנוח לה, והאזור כולו מבין זאת. חיזבאללה, למשל, נמנע מתגובה משמעותית גם לנוכח חיסולים כמעט יומיומיים, לא מתוך חולשה טקטית אלא מתוך הבנה של מאזן הכוחות ושל המחיר שייגבה ממנו. יתרה מכך, ישראל זוכה בשלב זה לגיבוי של שחקן חזק אף יותר, ארצות הברית, שרואה בפעילות הישראלית מימוש של אינטרסים משותפים.

מכאן נובעת נקודה מרכזית נוספת. אין בעולם כוח רב לאומי שיצליח לפרק את חמאס מנשקו. לא משום שמדובר ברעיון חדשני מדי, אלא משום שאין לו את הכלים, את המוטיבציה ואת הנכונות להילחם באמת בארגון טרור מושרש, נחוש ואכזרי. חמאס עצמו מצהיר שוב ושוב כי לא יסכים לכך. הפעם, בניגוד לאזהרות ולדברי הרהב שנשמעו לפני השבעה באוקטובר, מוטב להאמין להצהרות הללו ולקחת אותן ברצינות מלאה. הכוח היחיד שמסוגל לפרק את חמאס מנשקו הוא צה"ל, ולא אף גורם זר אחר.

גם אם נתעלם מכך ונניח שכוח כזה יוקם, מתעוררות שאלות קשות עוד יותר. מי בדיוק יהיו חייליו. מה תהיה נטייתם. מה יהיה מנדט הפעולה שלהם. כאשר עולות אפשרויות של השתתפות

פקיסטנית, אינדונזית ואפילו טורקית, קשה להתעלם מהשאלה הבסיסית של נאמנות ושל אינטרסים. לא פחות חשוב מכך הוא אופן הפריסה. אם הכוח יתפרס בצד הישראלי של הגבול, אין בו צורך. אם יתפרס בשטח שבשליטת חמאס, הוא יפגע בהכרח ביכולת הפעולה של צה"ל ויגביל את חופש הפעולה הישראלי. במצב כזה ישראל תשלם מחיר ביטחוני ממשי תמורת פתרון מדומה.

כאן נכנס היתרון של המצב הנוכחי. ישראל שולטת שליטה מלאה במזרח רצועת עזה, מקיפה את השטח שבשליטת חמאס מכל עבר, ללא ציר פילדלפי וללא מעבר רפיח פתוח. כניסת הסיוע ההומניטרי נמצאת בשליטה ישראלית, גם אם בתיאום עם האמריקאים. הנוכחות הקרקעית מאפשרת שליטה מודיעינית, והיכולת האווירית מאפשרת פעולה בכל עת שיידרש. זהו מצב שמשרת את האינטרסים הביטחוניים של ישראל, והוא צריך להישמר עד שתקבל החלטה מודעת וברורה על פירוק חמאס מנשקו והרחקתו מהשלטון בעזה.

בשלב הבא, כאשר תתקבל החלטה כזו, על ישראל לפעול בנחישות. כל חמוש בעזה צריך להיות מוגדר כאיום מוחשי על כוחות צה"ל ולהיות מטרה לגיטימית לפגיעה מהאוויר. קשה להבין מדוע מהלך זה לא יושם באופן מלא עד כה. לאחר מכן נדרש לשקול אופציות לכניסה קרקעית חלקית או מלאה לתוך השטח שבשליטת חמאס שמטרתה אינה סמלית אלא מעשית. פירוק חמאס מנשקו משמעו השמדת המנהרות, בורות השיגור ומפעלי הייצור של הארגון.

אין ספק שישראל זקוקה להסכמות אמריקאיות. אולם בסופו של דבר, אם הנשיא טראמפ יבחן את המציאות לא דרך תוכניות תיאורטיות אלא דרך מצב הדברים בשטח, הוא עשוי להבין שהנחת הפנטהאוז לפני ביסוס היסודות אינה מתכון ליציבות. אם ישראל תעביר מסר ברור, שקול ותקיף, יש מקום להערכה כי גם הבית הלבן יבחר לשתף פעולה עם קו שמבוסס על כוח, שליטה והבנה מפוכחת של המזרח התיכון.

פורסם באתר וואלה, בתאריך 21 לדצמבר 2025.